

ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਾਧੂਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਜੈਨ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤੀ ਲਾਡਣੂੰ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਉਪਰ ਸਥਾਪਿਤ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਤਰ ਦਾ ਸੋਧ ਸੰਸਥਾਨ, ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰ, ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ, ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਇਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਚੇਗਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ।

ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਆਪ ਨੇ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਆਪ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਬੜੀ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਅਪਣੇ ਸਾਧੂ ਸਾਧਵੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਅਣੂਵਰਤ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੈਨ ਧਿਆਨ ਵਿਧੀ ਪਰੇਕਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੈਨ ਸਾਧਨਾਂ ਪਰੰਪਰਾ ਫਿਰ ਜਾਗ੍ਰਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਹਿੰਦੀ, ਸਾਜ਼ਸਥਾਨੀ ਵਿਚ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਸ਼ਟਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਦਾ ਜਨਮ ਭਾਈ ਦੂਜ ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪਨੇ ਅਚਾਰੀਆਂ ਕਾਲੂ ਗਣੀ ਜੀ ਤੋਂ ਦੀਖਿਆ ਰਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਤੇਰਾਪੰਥ ਸੰਪਰਦਾਏ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਆਪ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਿਤਰਵਾਨ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਲਗੇ ਹਨ। ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਆਪ ਨੇ ਸ੍ਰਮਣ ਸੰਘ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿੱਤ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਘੁਮਦਾ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ, ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੇ ਵੀ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ।

ਤੇਰਾ ਪੰਥ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਧੂ, ਸਾਧਵੀ ਆਪ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹੇਠ ਰਹਿ ਕੇ ਅਪਣਾ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਵਿਅਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ●

ਯੁਵਾ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾ ਪ੍ਰਗਿਆ

(ਨਥ ਮਲ ਜੀ)

ਓਪ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਗੱਦੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਬਾਲੂ ਜੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਤੋਲਾ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ।

ਆਪਨੇ ਭਰੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਤਕ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਰੁਹੇ ਹਨ। ਆਪ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪਛਮੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਹਨ। ਜੈਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਆਪ ਗਿਣੇ ਚੁਣੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਤੇ ਕਵੀ ਹਨ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਯੋਗੀ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਵਿਕਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪਨੇ ਲੋਕਾਂ

ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਧਿਆਨ ਸਾਹਿਤ ਤੇ 25, ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ 100 ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਆਪ ਮਹਾਨ ਟੀਕਾਕਾਰ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਪਾਠਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿੱਟੇ ਵਜੋਂ 11 ਅੰਗ ਸੁਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਪ ਚੁਕੇ ਹਨ। 12 ਉਪਾਂਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਹਨ। ਜੈਨ ਵਿਸ਼ਵ ਕੌਸ਼ ਦੇ ਆਪ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ। ਜੋ ਅਚਾਰੀਆ ਜੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਹਿਤ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਛਪਾਉਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਵੀ ਆਪ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਆਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਤ ਹਨ ਮੁਨੀ ਦੁਲਹੇ ਰਾਜ। ਆਪ ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੈਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣਦਾਤਾ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਪਤਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਲੇਖ ਛਪਦੇ ਹਨ।

ਆਪ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਕਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਲਹ ਰਾਜ ਜੀ

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਪਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ, ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਥਾਨੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੁਨੀ ਦੁਲਹ ਰਾਜ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੇਲੇ ਅਤੇ ਯੁਵਾ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਨਥ ਮਲ ਜੀ ਦੇ ਖਾਸ ਸਾਹਿਤ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਨਥ ਮਲ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਾਹਿਤ, ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਆਪ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਪ ਬਾਲਕ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਸੰਤ ਹਨ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਹੱਸ ਕੇ ਦੇਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। “ਭਰਤ ਬਾਹੁਬਲੀ ਮਹਾਕਾਵਯਮ” ਨਾਂ ਦੀ ਅਧਿਆਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਮਹਾਕਾਵਿ ਦਾ ਆਪ ਨੇ ਅਨੁਵਾਦ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਅਧ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਮੰਡਲ ਦੇ ਆਪ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਤ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਜਾਨਣ ਦਾ ਮੰਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹਨੂਮਾਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਕੋਲ ਸਾਥੂ ਬਣੇ। ਸੰਜਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਅਣੂਵਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਆਏ। ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ “ਇਕ ਸਮੱਸਿਆ ਇਕ ਹੱਲ” ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ।

ਤਪੱਸਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਵਤ ਮੱਲ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜੈਨ ਧਰਮ ਅਤੇ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਵਤ ਮੱਲ ਜੀ ਸਨ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਤਪੱਸਵੀ, ਮਿਠ-ਬੋਲੜੇ ਸਨ। ਆਪ ਦੀ ਲਿਖਿਤ ਬਹੁਤ ਸੁਦਰ ਸੀ। ਆਪ ਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੇਠ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪੈਂਦਲ ਫਡਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿੱਤ ਕੀਤਾ। ਦੇਹ ਦੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪ ਨੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁਖਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਆਪ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਧੂਮੀ, ਸੁਡਾਮ, ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਤੇਰਾਪੰਥ ਫਿਰਕੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਪਰਿਵਾਰ ਜੈਨ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤਿ ਕਾਢੀ ਖਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜੈ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਮਹਾਨ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। 25ਵੀਂ ਮਹਾਵੀਰ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਪ ਤੇਰਾ ਪੰਥ ਫਿਰਕੇ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਅਣੂਵਤ ਤੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਈਆ। ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਅਰਥ ਜਾਣਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹਨ। ਆਪ ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲ, ਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਆਗਿਆ ਹੀ ਆਪ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਧਰਮ ਅਤੇ ਸੰਘ ਪ੍ਰਤਿ ਆਪ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਆਪ ਕੋਲ ਅਭਿਮਾਨ ਭੁਲ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਲੇਖਕ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਆਪ ਦੇ ਮਹਾਨ ਉਪਕੰਾਰ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਮੇਲਕ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ

ਸਵੇਤਾਂਬਰ ਤੇਰਾਪੰਥੀ ਜੈਨ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸੰਤ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮੇਲਕ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸੰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ।

ਸੰਨ 1947 ਵਿਚ ਦੰਗਿਆਂ ਸਮੇਂ ਆਪ ਦਾ ਚੌਮਾਸਾ ਲਾਹੌਰ ਸੀ। ਪਰ ਅਚਾਰੀਆ ਵਿਜੈ ਵੱਲਭ ਸੂਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪ ਇਸ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਪਾਰ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਆਪ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਫਾਰਸੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਸਥਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੇਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਆਪ ਇਕੋ ਇਕ ਜੈਨ ਕਵੀ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰ ਸਾਰਾ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਹੈ।

ਮਹਾਨ ਤਿਆਗੀ ਸ਼੍ਰੀ ਵਰਘਮਾਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ

ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚੇਲੇ ਹਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਠੀ ਵਰਘਮਾਨ ਜੀ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਖੇ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪ ਜੈਨ ਮੁਠੀ ਬਣੇ। ਗੁਰੂ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਢੂਹਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਰਾਜਸਥਾਨੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਮਰਾਠੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚੇਗਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰੰਜ ਹਨ। ਲੱਖਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਲੇਖਣ ਕੰਮ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮਨੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੋਂ ਢੂਘੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪ ਰਾਹੀਂ ਅਣੂਵਰਤ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਇਆ। ਆਪਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਆਦਿ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਡੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਨ ਸੰਪਰਕ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਉੱਤੇਮ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰਾਹ ਦਸਿਆ। ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ, ਤਰਕ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਨ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹਨ। ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚ ਲੱਖਕਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇਰ ਆਪ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੰਤੂਣਾ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਵੇਤਾਂਬਰ ਤੇਰਾਪੰਥ ਜੈਨ ਫਿਰਕਾ ਗੁਹਿਣ ਕੀਤਾ।

ਅੱਜ ਕਲ ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਯੁਮਿਤ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭੰਡਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਦਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ਼

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 25ਵੀਂ ਮਹਾਵੀਰ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੰਸਥਾਪਕ, ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਨਿਮਰਤਾ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਭੰਡਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਦਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1974 ਦੁਸਹਿਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਿੰਡ ਹਲਾਲ ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸੇਠ ਗਣੇਸ਼ੀ ਮਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸੁਖਦੇਵੀ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪੜਾਈ ਪਰੰਪਰਾ-ਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਸੰ: 1991 ਮਾਘ ਵਾਦਿ 5 ਨੂੰ ਬਾਮਪੁਰ (ਮਲੌਦ) ਵਿਖੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਚੇਲੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਾਰਦ ਪੰਡਤ ਰਤਨ ਸ਼੍ਰੀ ਹੇਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਕੌਲ ਸਾਧੂ ਬਣੇ। ਆਪ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਤਨ ਮੁਨੀ ਜੀ ਦੀ ਡਰੂਂ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਸਵਰੂਪ ਹਨ। ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੈ ਰਾਮ ਦਾਸ, ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾ ਰਾਮ, ਉਪਾਧਿਆਇ ਅਮਰ ਮੁਨੀ ਆਦਿ-ਪ੍ਰਮੁਖ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ। ਆਪਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਕੇਸਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰ ਮੁਨੀ ਜੀ ਵਰਗਾ ਸਾਧੂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਜੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸ ਬਾਅਦ ਆਪ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁਖ ਪਦਵੀ ਉਪਪ੍ਰਵਰਤਕ ਤੇ ਸੁਨਾਂਭਿਣ ਹੋਏ। ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮੇਂ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਪਿਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜੈਨ ਸਥਾਨਕ, ਜੈਨ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਜੈਨ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਛਪਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਆਪ ਤੇ ਸਾਧਵੀ ਸਵਰਨ ਕਾਂਤਾ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਜੈਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਦਿੱਲੀ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨ ਉਥੇ ਕੁਰੁਖੇਤਰ, ਪਦਮ ਪੁਰ, ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਮਾਨਸਾ, ਜੇਤੋਂ, ਬਠਿੰਡਾ, ਰਾਮ ਪੁਰਾ ਫੂਲ ਪ੍ਰਮੁਖ ਹਨ।

ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਸਾਂਤੀ ਸਵਰੂਪ ਜੀ ਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸ ਬਾਅਦ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਕਿਸੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਮੁਹਤਾਜ ਨਹੀਂ। ਆਪ ਉਰਦੂ, ਫਾਰਸੀ, ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਿਮਾਚਲ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਪਵਿਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਮਣ ਸੰਘ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਆਪ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ 6 ਪੁਸਤਕਾਂ; 3 ਆਗਮਾਂ (ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ) ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ, 2 ਹਿੰਦੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਦੀ ਜੈਨ ਚੇਅਰ ਨੂੰ ਸੈਕੰਡੇ ਹੀ ਮੌਲਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਭੇਟ ਕਰਵਾਏ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫੈਲੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਪ੍ਰਤਿ ਆਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੇਤਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ

ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਹੀ ਆਪ ਦਾ ਉੱਦੇਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਲੋਖਕਾਂ ਦੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਇਕ ਚੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸਵੇਰਨ ਮੁਨੀ ਜੀ ਹਨ ਜੋ ਡਬਲ ਐਮ. ਏ. ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਧਿਆਇ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਕਲਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੀਨ ਹਨ। ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਰਤੇਕ ਪਦਵੀ 30 ਮਾਰਚ 1986 ਨੂੰ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਖੇ 200 ਸਾਧੂ ਸਾਧਵੀ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਆਤਮ-ਕੁਲ ਕਮਲ-ਦਿਵਾਕਰ ਵਿਦਵਦ-ਰਤਨ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਤਨ ਮੁਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ

ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਚੇਲੇ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਹਮੀਰਪੁਰ (ਹਿਸਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਰਵਾਲੂ ਰਾਮ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਰਜੂ ਦੇਵੀ ਸੀ।

ਆਪਨੇ ਸਾਵਨ ਸੂਕਲਾ ਪ੍ਰਤਿਪਦ ਸੰ: 1995 ਨੂੰ ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮ. ਹੱਥੋਂ ਦੀਖਿਆ ਲਈ। ਜਨਮ ਜਾਤ ਸ਼ੁਧ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਕਾਰਨ ਆਪ ਜਲਦੀ ਹੀ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਆਪ ਨੇ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਉਰਦੂ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਅਤੇ ਦਿੰਗਬਰ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਹਰ ਬਿਰਧ ਸਾਧੂ, ਸ ਧਵੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੈਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੰਦੀ ਸੇਨ ਮੁਨੀ ਵਰਗੇ ਤਪਸਵੀ, ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਸੇਵਕ ਹਨ।

ਉਪਾਧਿਆਇ ਸ਼੍ਰੀ ਫੂਲਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਾਵੇਂ ਆਪਦੇ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਸ੍ਰੀ ਖਜ਼ਾਨ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸਨ ਪਰ ਆਪ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੀਰਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਫੂੰਘੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਆਪਨੇ ਦਸ਼ਾਸਰਤ ਸ਼ੰਖ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅਗਿਆਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਇਕੋ ਪ੍ਰਤਿਲਿਪਿ ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ 500 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਹੋਰ ਨਕਲ ਕਿਸੇ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਆਪ ਬੜੇ ਮਿਠ ਬੋਲੜੇ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਸਾਰਕ, ਤਪਸਵੀ, ਅਨੁਸਾਸਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਦੋ ਸਿਸ਼ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼ ਮੁਨੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ।

ਉਤਕਲ ਕੇਸਰੀ ਤੱਤਵ ਚਿਤਕ ਵਿਦਿਆ ਵਿਸ਼ਾਰਦ, ਸ਼ਾਂਤ ਮੁਤਰੀ

ਉਪਾਧਿਆਇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਮੁਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਚੇਲੇ ਹਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਮੁਨੀ ਜੀ। ਆਪ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੰਮ੍ਹ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਬਿਹਾਰ, ਉੜੀਸਾ, ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ, ਕਰਨਾਟਕ, ਮਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਜਿਹੇ ਦੂਰ ਦੂਰਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ 2200 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਪ ਪਹਿਲੇ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਲ-ਸੰਮਕਾਰ ਭਰਨ ਲਈ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੈਨ ਸਿਖਿਆ ਬੌਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1983 ਭਾਦੋ: ਸੁਕਲਾ 5 ਨੂੰ ਕਸੂਰ ਦੇ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੈਨ ਘਰਾਨੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਬੰਸਤ ਰਾਏ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਇਆ ਦੇਵੀ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਇੰਟਰ ਤਕ ਪੜਾਈ ਕੀਤੀ ਪਰ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੌਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੋ ਆਪ ਨੇ ਸੰ: 2005 ਫਗਣ ਸੁਕਲਾ 5 ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਤੋਂ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਵਰੂਪ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਾਧਿਆਇ ਪਦਵੀ ਦਿਤੀ ਗਈ।

ਆਪ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਜਮੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਰੀ ਹੈ। ਆਪ ਸਾਧੂ, ਸਾਧਵੀਆਂ ਉਪਾਸਕ, ਉਪਾਸਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਤਰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਵਿਆਖਿਆਨ ਮਨੋਹਰ ਹੈ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਲੇਖਕ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਨੋ ਵੈਗਿਆਨਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਪਗੋਂ ਕੇ ਸਹਾਰੇ ਆਪ ਦਾ ਸਫਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ 5 ਭਾਗ ਹਨ। ਆਪ ਚੰਗੇ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ। ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੀ 25ਵੀਂ ਨਿਰਵਾਨ ਸਤਾਬਦੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅਹਿੰਸਾ ਸਤ੍ਰੂਪ ਦਾ ਨਿਰਮਾਨ ਕਰਕੇ ਕਟਕ (ਉੜੀਸਾ) ਵਿਖੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਵਾਇਆ।

ਅਜ ਕਲ ਆਪ ਫੇਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੈਨ ਭੂਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਮੁਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ

ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਆਪ ਪ੍ਰਮੁਖ ਚੇਲੇ ਹਨ। ਆਪ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰਕਾਰ, ਲੇਖਕ, ਕਵਿ ਅਤੇ ਵਕਤਾ ਹਨ।

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1979 ਵੈਸਾਖ ਸੁਕਲਾ 3 ਨੂੰ ਸਾਹੋਕੇ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ) ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਗੋਖਾ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨਸਾ ਦੇਵੀ ਇਕ ਪਵਿਤਰ ਧਾਰਮਿਕ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਆਪ 8 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋਏ ਆਪ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਲੁਧਿਆਣੇ ਆਗਏ। ਇਥੇ ਹੀ ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਦੂਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਤਾਈਆ ਜੀ ਸਨ।

ਸੰ: 1993 ਵੈਸਾਖ ਸੁਕਲਾ 13 ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਖੇ ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੋਂ ਜੈਨ ਮੁਨੀ ਦੀਖਿਆ ਗੁਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਸਾਧੂ ਬਣ ਕੇ ਆਪਨੇ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ, ਡਾਰਸੀ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਛੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਨੇ ਅਜ ਤਕ 2 ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 20 ਸੁਤੰਤਰ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਆਪ ਹੀ ਇਕ ਲੇਖਕ ਹਨ। ਆਪਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਹੇਮਰੰਦਰ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਵਿਆਕਰਨ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਟੀਕਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਦੋ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਪ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਆਨ, ਧਿਆਨ, ਜਪ ਅਤੇ ਤਪ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕੰਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁਹਾਲੀ, ਖਰੜ, ਫਿਲੌਰ ਅਤੇ ਰਾਹੋਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਰਾਹੋਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਸਮਾਰਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਅਚਾਰੀਆ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੈਨ ਸਿਕਸ਼ਾ ਸਮਿਤੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਉਪਕਾਰੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਾਸ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵਰਗੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ। ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਜੀ ਮ. ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਹੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਘ ਨੇ ਆਪ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕੇਸਰੀ, ਜੈਨ ਭੂਮਨ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆਨ ਦਿਵਾਕਰ ਦੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਆਤਮ ਨਿਧੀ ਸ਼੍ਰੀ ਤਰਲੋਕ ਮੁਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ

ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਖੜਾਨ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਸਿਸ਼ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਹਾੜ ਵਦਿ 3 ਸੰ: 1976 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਖਰੋਦੀ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁੜੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਧਨਵੰਤੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਐਡ. ਏ. ਤਕ ਸਿਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਚੇਤ ਵਦਿ 3 ਸੰ: 1992 ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਠੋਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੋਂ ਜੈਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਸੂਖਮ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

ਆਪ ਮਹਾਨ ਕਰਮ ਯੋਗੀ ਹਨ। ‘ਆਤਮ ਨਿਧੀ’ ਆਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਆਪ ਆਰੀਆ ਸੰਸਕਰ ਨਾਂ ਦੇ ਸਪਤਾਹਿਕ ਜੈਨ ਪੱਤਰ ਦਾ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਸਾਸਤਰ ਉਤਰਾਧਿਐਨ ਤੇ ਸੂਖਮ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਨੇ ਪੀ. ਏ. ਜੈਨ ਸ਼ੇ਷ ਸੰਸਥਾਨ ਹੋਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਹੁਣ ਤਕ 16 ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪਵਾ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ 12 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਨਕਾਰ ਹਨ।

ਗਰੀਬਾਂ, ਮਜਦੂਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿ ਆਪ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਰਸ ਹੈ। ਪੂਜ ਖੜਾਨ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਰਖਣ ਲਈ ਆਪ ਨੇ ਇਕ ਟਰਸਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਮਜਦੂਰ ਬੰਚਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਸਰਮ ਹੈ। ਇਥੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਰਦੀ, ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਟਰਸਟ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪ ਅਨੇਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਨਕਾਰ, ਤਪੱਸਵੀ ਮੁਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜੈਨ ਤੇ ਅਜੈਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਮਹਾਰਤ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਖੜਾਨ ਚੰਦ ਸ਼ਤਾਵਦੀ ਸਮੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਤਪਸਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਹਿਜ ਮੁਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਲਹਿਲ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਸੰ: 2010 ਕੱਤਕ ਸੂਕਲਾ 10 ਨੂੰ ਆਪ ਦੀ ਦੀਖਿਆ ਮੁਨਕ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਆਪ ਨੇ ਤਪਸਵੀ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪ 90 ਦਿਨ ਤਕ ਦੀ ਲੰਬੀ ਲਗਾਤਾਰ ਤਪਸਿਆ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਅਚਾਰੀਆ ਆਨੰਦ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੈਨ-ਰਤਨ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਤਪਸਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨੇਮ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਚੰਬਕਾ ਵਰਵਾੜਾ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵਿਖੇ ਸੰ: 1976 ਜੇਠ 14 ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਭੂਤਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੀ ਮਾਤਾ ਨਾਲ ਜੈਨ ਸ ਧੂ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੌਲ ਸੰ: 1993 ਮੱਘ ਕਿਸ਼ਨਾ 5 ਨੂੰ ਸਾਧੂ ਬਣੇ। ਆਪ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸਾਧਵੀ ਜਸਵੰਤੀ ਕੌਲ ਦੀਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਸਾਧਵੀ ਬਣੇ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਸਾਰੇ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤਕ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਤੋਂਦਰ ਵਿਜੇ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਜਨਕ ਵਿਜੇ ਜੀ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਿਸ਼ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 12 ਨਵੰਬਰ 1917 ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਮੌਤੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਅੱਕੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਉੱਘੇ ਜਾਨਕਾਰ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਦੀਖਿਆ ਰਾਣੀ ਗਾਓਂ (ਮਾਰਵਾੜ) ਵਿਖੇ ਸਨ 1956 ਨੂੰ ਹੋਈ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਜੈਨ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਭ੍ਰਮਣ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦਾ ਜੈਨ ਜੋਤਸ਼ ਤੇ ਕਾਫੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਅਚਾਰੀਆ

ਸ੍ਰੀ ਜਿਨੋਂਦਰ ਗੁਰੂ ਕੁਲ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮਹਾਨ ਕਰਮ ਯੋਗੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1899 ਵਿਚ ਸਨੌਰ (ਪਟਿਆਲੇ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿੱਖ ਕੰਸੋਜ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ। 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪ ਲਾਲਾ ਬਾਬੀ ਰਾਮ ਨਾਲ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਸਵਾਮੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਆਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਵ ਦਿਆਲ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਨ। ਸਵਾਮੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਆਪ ਨੇ ਵਿਦਿਆ ਅਧਿਐਨ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਆਪਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਵਾਲੇ ਡੀ. ਐ. ਵੀ. ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਕਲ ਦੇ ਨਾਂ ਹੈਠ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਚੇਲੇ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨੋਂਦਰ ਗੁਰੂਕੁਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਹੋਈ। ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਮਾਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਵਿਖੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋਈ। ਸੰ: 1925 ਵਿਚ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਹੋਈ। ਗੁਰੂਕੁਲ ਲਈ ਕੁਰੂਖੇਤਰ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕੋਲ ਖੜਗ ਮੰਗੋਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ। ਕੁਰੂਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਾਲਾ ਨੌਰਾਤਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਖੜਗ ਮੰਗੋਲੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਕਿਰਪਾ ਦੇਵੀ ਨੇ ਦਿਤੀ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਕੋਲ ਪੰਜ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਨਾਲੇ ਵਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਦਿਤਾ।

21 ਫਰਵਰੀ 1929 ਨੂੰ ਮਹੋਂਦਰ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ 32 ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਾਲਾ ਜਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਗੁਰੂਕੁਲ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰਖੀ। ਗੁਰੂਕੁਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਆਪ ਨੇ ਆਪ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਵਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰ: 1930 ਨੂੰ ਮੁਖ ਪੱਟੀ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਵਿਖੇ ਤਿਆਗ ਕੇ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੀਤੀ।

ਸੰ: 1932 ਵਿਚ ਆਪ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਵਿਖੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪਧਾਰੇ। ਆਪ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨਾਲ ਹੋਈ।

ਸੰ: 1936 ਵਿਚ ਸੇਠ ਹਰਜਸ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸੇਠ ਰਤਨ ਚੰਦ ਜੈਨ ਨੇ ਪਾਰਸ਼ਵ ਨਾਥ ਜੈਨ ਵਿਦਿਆ ਆਸ਼ਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹਿੰਦੂ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਵਿਖੇ ਰਖੀ। ਆਪ ਨੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਿਆ। 1940 ਵਿਚ ਆਪ ਫੇਰ ਪੰਚਕੂਲੇ ਗੁਰੂਕੂਲ ਵਿਖੇ ਆ ਗਏ।

ਸੰ: 1946 ਤੋਂ 1964 ਤਕ ਆਪ ਪਾਰਸ਼ ਨਾਥ ਜੈਨ ਵਿਦਿਆ ਆਸ਼ਰਮ ਦੇ ਪੀ. ਐਚ.-ਡੀ. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੈਨ ਸ਼ੋਧ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਸ਼੍ਰਮਣ ਨਾਮਕ ਜੈਨ ਪਤਿੰਕਾ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਰਹੇ।

ਸੰ: 1962 ਵਿਚ ਸਵਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਏ।

ਸੰ: 1964 ਵਿਚ ਆਪ ਗੁਰੂਕੂਲ ਦੀ ਦੇਖ ਫੇਖ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੀ ਸਾਰੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਜੈਨ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਵੇ ਜਿਥੇ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਅਚਾਰੀਆ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਣ। ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪ ਕੋਲੋਂ ਸਿਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਦਿਸੰਬਰ 1985 ਨੂੰ ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਭਗਤ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸਨ।

ਆਧੁਨਿਕ ਜੈਨ ਸਾਹਿਬੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ

ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਬੀਆਂ